

Percepcija javnosti o izborima u BiH: Reforme su neophodne

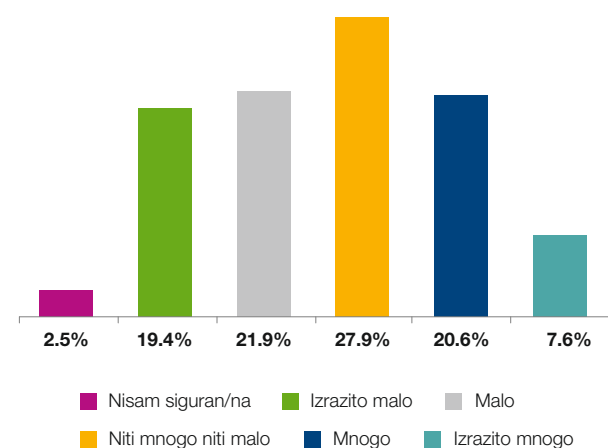
Istraživanje javnog mnijenja, koje je Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (BiH) provela u avgustu 2021. godine na uzorku od 1009 odraslih stanovnika BiH, je pokazalo da postoji nizak nivo povjerenja javnosti u integritet i pravednost izbornog procesa, relevantne institucije i aktere, kao i izražena učestalost direktnih iskustava sa izbornim prevarama među glasačima.

Nalazi istraživanja ukazuju na hitnu potrebu vraćanja povjerenja u izborni proces u BiH. U saradnji sa Uredom za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), Misija OSCE-a u BiH nastavit će podržavati ovlaštene institucije, uključujući Parlamentarnu skupštinu BiH i Centralnu izbornu komisiju, u nastojanjima da se ojača integritet izbora u BiH, sa ciljem ponovne izgradnje povjerenja javnosti u izborni proces.

KLJUČNI NALAZI

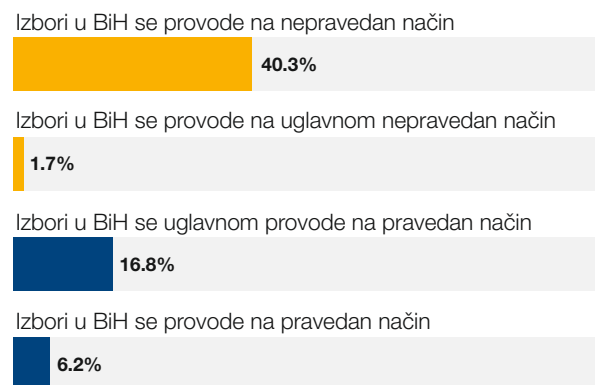
41,3% ispitanika smatra da izborni sistem u BiH omogućava istinski odraz volje građana u maloj ili izrazito maloj mjeri, dok samo 28,2% ispitanika vjeruje da to izborni sistem omogućava u potpunosti.

Da li izborni sistem u BiH omogućava istinski odraz volje građana?

42% ispitanika smatra da se izbori provode na nepravedan ili uglavnom nepravedan način; samo 23% ispitanika smatra da se izbori provode na pravedan ili uglavnom pravedan način.

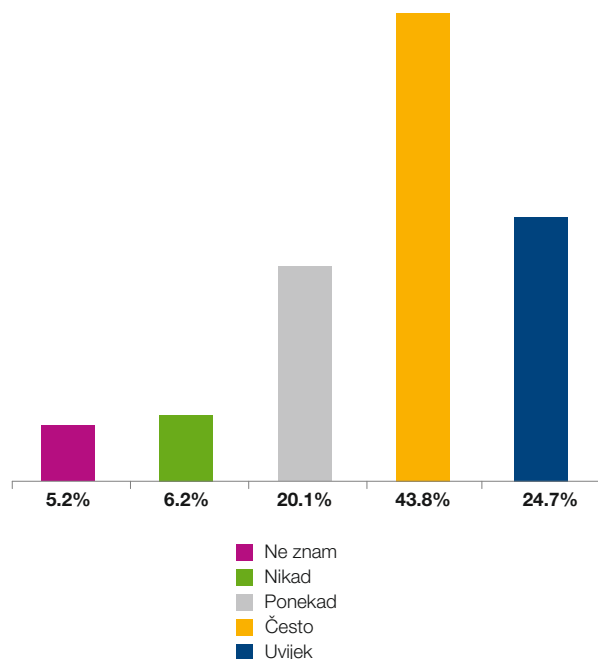
Mislite li da se izbori u BiH provode na pravedan način?*

*Ne znam 34.9%

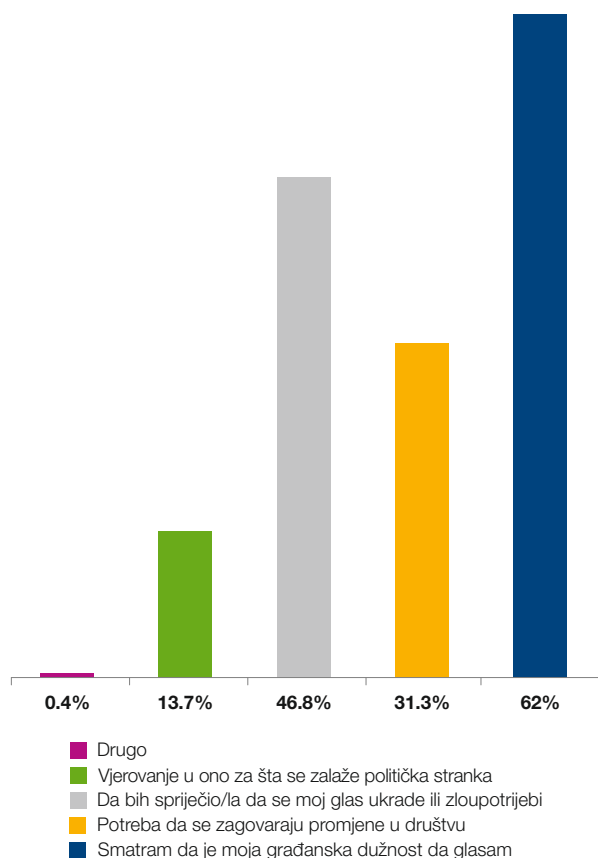
Zapanjujućih 67,5% ispitanika smatra da se izborne prevare u BiH dešavaju „često” ili „uvijek”.

Koliko često mislite da se izborna prevara događa u BiH?

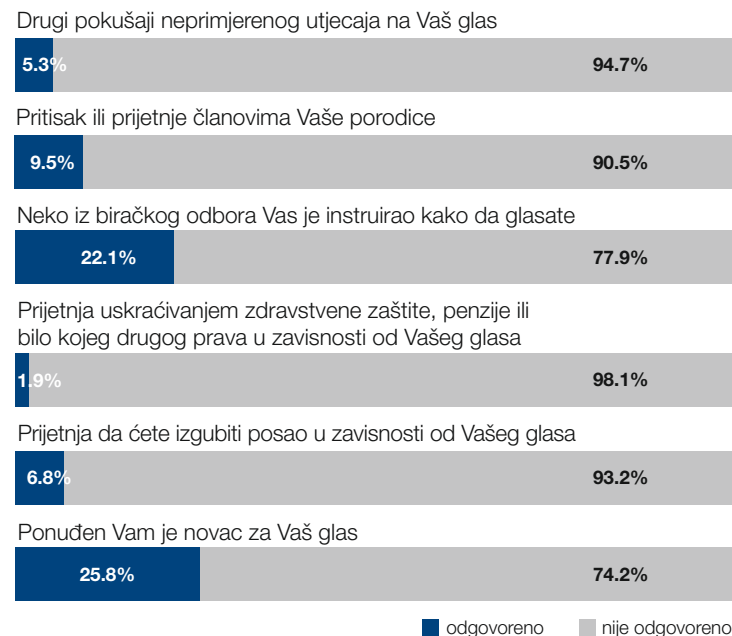
62% ispitanika glasa na izborima jer smatraju da je to njihova građanska dužnost, dok je skoro polovina ispitanika istakla da izlaze na glasanje da bi spriječili krađu ili zloupotrebu svog glasa.

Šta Vas motiviše da glasate?

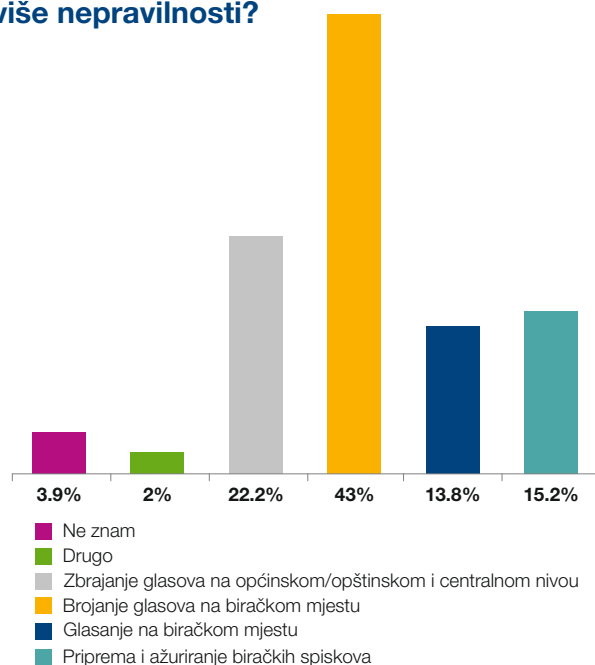
Istraživanjem su otkrivene najčešće prakse prevara u svrhu izborne manipulacije. Novac je nuđen kod više od jednog od četiri ispitanika (25,8%) da bi glasao/la za određenu stranku ili kandidata. Više od jednog od pet ispitanika (22,1%) je prijavilo da ih je neko iz biračkog odbora instruirao za koga da glasaju. Manji, ali ipak značajan procenat ispitanika je prijavio prijetnje (9,5%) ili ucjene (6,8%).

Lična iskustva sa izbornim prevarama

43% ispitanika smatra da se najviše nepravilnosti dešava prilikom brojanja glasova na biračkim mjestima; 22% ispitanika je istaklo zbrajanje glasova u opštinskim/općinskim, odnosno gradskim izbornim komisijama (OIK/GIK) i na nivou Centralne izborne komisije (CIK) kao najproblematičnije faze. 15,2% ispitanika je navelo neregularnosti u biračkim spiskovima kao problem.

U kojim fazama izbornog procesa se dešava najviše nepravilnosti?

Nivo povjerenja u institucije i aktere uključene u izborni proces je nizak. 9,1% ispitanika uglavnom vjeruje ili u potpunosti vjeruje gradskim/općinskim/opštinskim izbornim komisijama, 12,3% vjeruje ili u potpunosti vjeruje biračkim odborima, a 15,3% uglavnom vjeruje ili u potpunosti vjeruje Centralnoj izbornoj komisiji. Nizak nivo povjerenja bilježe i organizacije civilnog društva (14,3%), mediji (12,8%), političke stranke (11,8%), sudovi (16,2%) i tužilaštva (16,1%).

U kolikoj mjeri vjerujete sljedećim akterima u pogledu izbora?

Birački odbori

Gradske/općinske/opštinske izborne komisije

Centralna izborna komisija

Mediji

Organizacije civilnog društva

Političke stranke

Tužilaštva

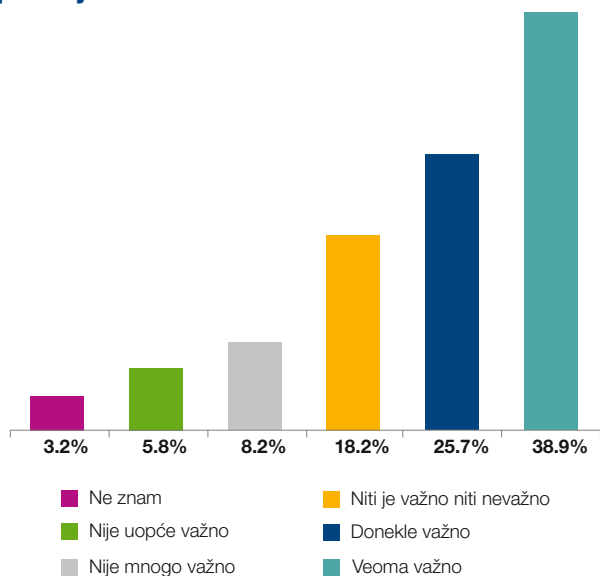
Sudovi

■ Uopšte im ne vjerujem ■ Uglavnom im ne vjerujem ■ I vjerujem i ne vjerujem im ■ Uglavnom im vjerujem ■ Vjerujem im u potpunosti

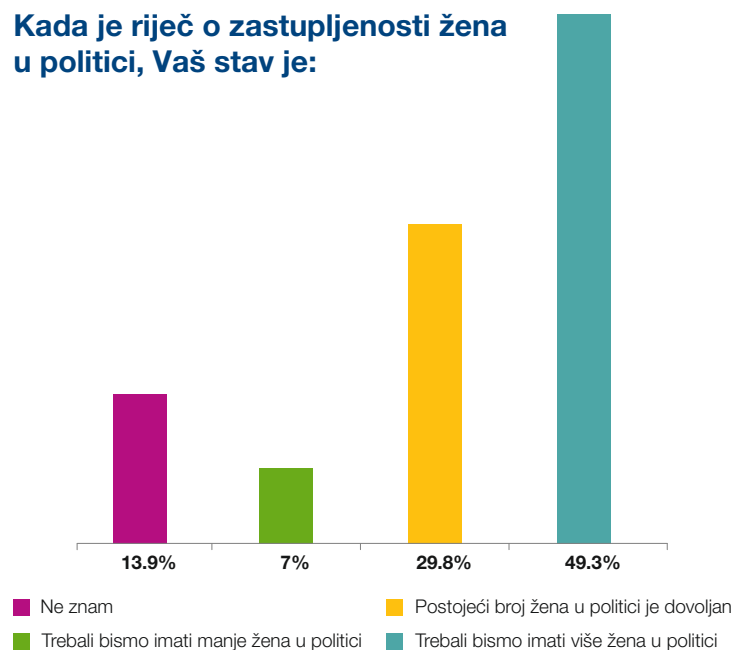
Ispitanici smatraju da je važno izmijeniti Izborni zakon: 64,6% ispitanika podržava ovaj stav; 14% je izjavilo da izmjene Zakona nisu uopće ili nisu mnogo važne.

Prema Vašem mišljenju, koliko je važno izmijeniti i poboljšati Izborni zakon BiH?

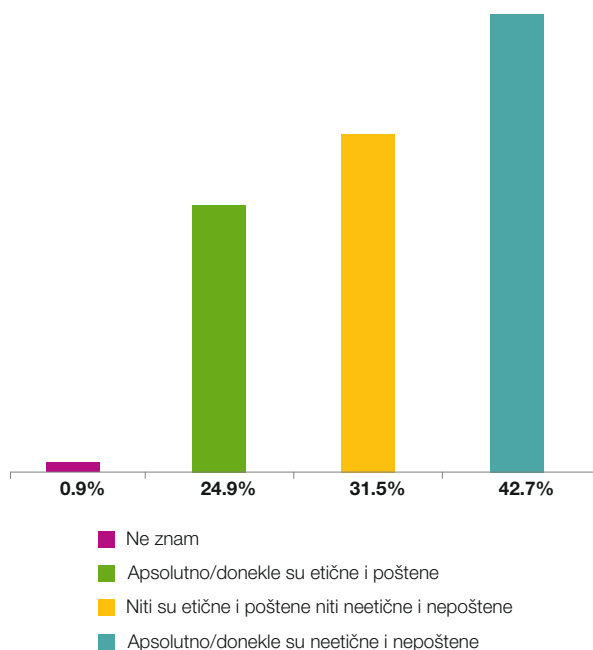
Manje od jednog od tri ispitanika smatra da su žene dovoljno zastupljene u politici u BiH. 49,3% ispitanika je navelo da postoji potreba za većim brojem žena u politici, od kojih su 56,7% osobe ženskog spola i 34,8% osobe muškog spola.

Kada je riječ o zastupljenosti žena u politici, Vaš stav je:

Veliki udio ispitanika (42,7%) smatra da su izborne kampanje apsolutno ili donekle neetične i nepoštene, dok je samo 24,9% ispitanika navelo da su izborne kampanje do neke mjere ili u potpunosti etične i poštene.

Da li smatrate da su izborne kampanje u BiH etične i poštene?

METODOLOGIJA

Anketiranje, koje je provedeno¹ putem intervjua, se vršilo u periodu između 11. i 21. augusta 2021. godine na uzorku od 1009 punoljetnih stanovnika BiH iz 29 općina u Federaciji BiH,² 21 opštine iz Republike Srpske³ i Brčko distrikta BiH.

Za odabir reprezentativnog uzorka uzeto je u obzir nekoliko demografskih pokazatelja: ukupna populacija u entitetima i Brčko distriktu BiH; ukupan broj stanovnika u svakoj regiji i kantonu; odnos urbanog/ruralnog stanovništva u svakoj oblasti; stanovništvo različitih naselja unutar svakog regiona; i izbalansiran broj muških i ženskih ispitanika.

Odabir ispitanika bio je nasumičan. Očekivana greška na uzorku od 1009 ispitanika, sa vjerovatnoćom od 95%, iznosi +/- 3.1% u slučajevima kada je 50% ispitanika odgovorilo na pitanje.

¹ Istraživanje je provela agencija Prime Communication (www.prime.ba).

² Bihać, Cazin, Bosanska Krupa, Bužim, Tuzla, Srebrenik, Živinice, Banovići, Lukavac, Kalesija, Zenica, Kakanj, Visoko, Donji Vakuf, Travnik, Vitez, Novi Travnik, Mostar, Jablanica, Čitluk, Široki Brijeg, Ljubuški, Centar, Ilidža, Novi Grad, Novo Sarajevo, Vogošća, Livno, Tomislavgrad.

³ Banja Luka, Gradiška, Laktaši, Srbac, Mrkonjić Grad, Prnjavor, Prijedor, Novi Grad, Doboj, Stanari, Teslić, Bijeljina, Ugljevik, Zvornik, Bratunac, Srebrenica, Istočno Sarajevo, Višegrad, Trebinje, Ljubinje, Bileća.

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

Misija OSCE u Bosni i Hercegovini
Fra Andela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina